

KINH TẾ VĨ MÔ II

Lý thuyết và Thảo luận Chính sách

Đề cương Môn học

Giảng viên:

Châu Văn Thành (thanhcv@fetc.vnn.vn)

Mục tiêu

Môn Kinh tế vĩ mô – Lý thuyết và Thảo luận Chính sách được thiết kế nhằm cung cấp kiến thức cơ bản, kỹ năng đánh giá và phân tích các sự kiện kinh tế vĩ mô, góp phần cải thiện mức độ hiểu biết của sinh viên đối với quá trình xây dựng, thực thi các chính sách kinh tế vĩ mô ở các nước đang phát triển, và làm cơ sở cho việc phân tích các vấn đề có liên quan trong các môn học ứng dụng sau này.

Đây là giai đoạn chuyên ngành nên các nội dung về phân tích kinh tế và áp dụng vào việc giải thích các vấn đề thực tiễn, cũng như nghiên cứu tác động của các chính sách kinh tế vĩ mô sẽ được đặc biệt chú trọng nhiều hơn, hơn là việc nhớ suông các khái niệm và định nghĩa, hay chỉ tập trung vào các trường phái lý thuyết và các mô hình nâng cao.

Mô tả môn học

Kinh tế học vĩ mô là một môn học nghiên cứu nền kinh tế trên bình diện tổng thể, bao gồm việc mô tả và đo lường các biến số kinh tế vĩ mô như tổng sản phẩm quốc nội, giá cả và lạm phát, việc làm và tình trạng thất nghiệp, tổng tiêu dùng, đầu tư, chi tiêu của chính phủ và thuế, cung cầu tiền, lãi suất, thâm hụt/thặng dư thương mại, cán cân thanh toán và tỷ giá... Việc xây dựng các mô hình kinh tế đơn giản sẽ giúp chúng ta giải thích các mối quan hệ giữa các biến số này. Bên cạnh đó, chúng ta cũng sẽ nghiên cứu trạng thái của nền kinh tế trong dài hạn, tăng trưởng kinh tế trong rất dài hạn, và cuối cùng là nghiên cứu những biến động kinh tế trong ngắn hạn. Như đã đề cập ở phần mục tiêu, các bình luận về chính sách và một phần của Kinh tế Vĩ mô Quốc tế sẽ được giới thiệu sau khi chúng ta có được toàn bộ bức tranh của môn học.

Ví dụ chúng ta sẽ nghiên cứu mô hình bốn khu vực cơ bản bao gồm: (1) Sản xuất; (2) Ngân sách; (3) Tiền tệ; và (4) Nước ngoài. Qua đó, những kết nối nhất quán giữa các mục tiêu, công cụ chính sách và sự liên hệ giữa các chỉ tiêu tổng thể sẽ được thể hiện thông qua tác động của các công cụ chính sách cũng như những thay đổi có tính ngoại sinh. Khu vực sản xuất xem xét việc xác định các chỉ tiêu hạch toán quốc dân, cụ thể là GDP, việc làm, lạm phát, tổng cung tổng cầu...; khu vực ngân sách phân tích chính sách thu chi ngân sách liên quan đến thu, chi, tài trợ và vay nợ của chính phủ; khu vực tiền tệ bàn về những công cụ kiểm soát tiền tệ trực tiếp và gián tiếp với vai trò quan trọng của ngân hàng nhà nước; và khu vực nước ngoài sẽ phân tích về các giao dịch hàng hoá và dịch vụ, giao dịch vốn, nợ bên ngoài và các chính sách tỉ giá hối đoái.

Các vấn đề kinh tế vĩ mô ngày càng trở nên quan trọng hơn bao giờ hết. Chúng bao gồm các liên hệ mang tính toàn cầu và khu vực chứ không chỉ giới hạn trong phạm vi hạn hẹp của một nền kinh tế riêng lẻ, và đóng vai trò quan trọng trong đời sống của các cá nhân, doanh nghiệp, các cơ quan nhà nước, các quá trình chính trị và quan hệ quốc tế.

Môn học được thiết kế với giả định là sinh viên đã học qua Kinh tế học vi mô và vĩ mô cơ bản. Tuy nhiên, các nội dung phân tích sẽ không quá nâng cao theo dạng lý thuyết mà hướng trọng tâm vào phân tích khái quát nhằm phục vụ cho mục tiêu phân tích chính sách.

Đánh giá: Điểm, bài tập, kiểm tra và những vấn đề liên quan

Sinh viên được yêu cầu tham dự đầy đủ các buổi học, đọc kỹ tài liệu trước khi lên lớp, tích cực tham gia thảo luận trong và ngoài lớp học, và tham gia đầy đủ các kỳ kiểm tra.

Điểm

Điểm của môn học sẽ được tính theo trọng số sau đây

- Tham gia thảo luận và kiểm tra giữa kỳ: 30%
- Kiểm tra cuối khoá: 70%

Tài liệu

Tất cả những bài đọc bắt buộc được liệt kê cụ thể trong lịch học và nội dung chi tiết đính kèm trong đề cương này. Khi cần thiết, bộ môn sẽ bổ sung và cập nhật các bài đọc khác.

Tài liệu chính

N.G. Mankiw, *Kinh tế Vĩ mô (Macroeconomics)*, ấn bản lần 2 (Bedford: Freeman Worth) (đã dịch sang tiếng Việt), gọi tắt là **Mankiw2V**

John Fernald, *Kinh tế vĩ mô - Sổ tay hướng dẫn* cho quyển *Kinh tế học vĩ mô của N Gregory Mankiw*, xuất bản lần thứ 4, *Câu hỏi ôn tập và gợi ý trả lời (chương 1 đến chương 19)*.

David A. Moss (2007), *Hướng dẫn tóm tắt về Kinh tế học Vĩ mô - Những điều Các nhà Quản lý, Các nhà Điều hành và Sinh viên cần biết (A Concise Guide to Macroeconomics – What Managers, Executives, and Students Need to Know)*. Harvard Business School Press. (gọi tắt là **Moss 2007**).

Tài liệu tham khảo khác

Sinh viên cần làm quen với trang web với rất nhiều thông tin và vấn đề kinh tế vĩ mô sau đây:

1. Ngân hàng Nhà nước Việt Nam: <http://www.centralbank.vn> ;
2. Bộ Kế hoạch và Đầu tư Việt Nam: <http://www.mpi.gov.vn>;
3. Bộ Tài chính Việt Nam: <http://www.mof.gov.vn>;
4. Quỹ Tiền tệ Quốc tế: www.imf.org;

Bên cạnh đó, cũng cần như duy trì việc theo dõi tin tức kinh tế và tài chính trong suốt học kỳ, đặc biệt là các tin tức và sự kiện liên quan đến nền kinh tế vĩ mô và chính sách kinh tế vĩ mô Việt Nam và thế giới.

Tóm tắt bài giảng có thể tìm thấy trên trang web của *Chương trình Giảng dạy Kinh tế Fulbright*, Học liệu mở FETP OCW (www.fetp.edu.vn), môn Macroeconomics qua các năm.

Kinh tế vĩ mô - Cấu trúc

- 1) **Giới thiệu môn học, biến số kinh tế và đo lường**
 - a) Tổng quan Kinh tế Vĩ mô
 - b) Hạch toán thu nhập quốc dân và cán cân thanh toán
 - c) Mối quan hệ giữa các khu vực chủ yếu
- 2) **Nền kinh tế trong dài hạn**
 - a) Lý thuyết cổ điển và thu nhập quốc dân
 - i) Vai trò của chính sách tài khoá và vấn đề sản xuất, phân phối và phân bổ
 - ii) Vai trò của lãi suất thực
 - b) Tiền tệ và lạm phát
 - i) Thị trường tiền tệ
 - ii) Thuyết số lượng tiền
 - iii) Hiệu ứng Fisher
 - iv) Chi phí của lạm phát
 - v) Nguyên nhân và chi phí của siêu lạm phát
 - c) Nền kinh tế mở trong dài hạn
 - i) Mối quan hệ giữa thâm hụt ngân sách và thâm hụt thương mại
 - ii) Tác động của chính sách ngoại thương theo chủ nghĩa bảo hộ
 - iii) Tác động của chính sách tiền tệ và tài khoá
 - iv) Vai trò của tỷ giá hối đoái
- 3) **Nền kinh tế trong rất dài hạn**
 - a) Tăng trưởng kinh tế: Các khái niệm và kiểu hình
 - b) Các lý thuyết tăng trưởng kinh tế:
 - i) Mô hình tăng trưởng của Robert Solow
 - ii) Tăng trưởng nội sinh
- 4) **Chu kỳ kinh tế và nền kinh tế trong ngắn hạn**
 - a) Tổng cầu
 - i) Thị trường hàng hoá và thị trường tiền tệ
 - ii) Mô hình IS-LM với nền kinh tế đóng
 - iii) Mô hình IS*-LM* với nền kinh tế mở
 - b) Tổng cung
 - i) Các mô hình tổng cung ngắn hạn
 - ii) Tổng cung dài hạn
 - iii) Thị trường lao động và vấn đề thất nghiệp
 - iv) Đường cong Phillips
 - c) Vai trò của chính sách tài khoá và tiền tệ
- 5) **Bàn luận về chính sách – (các chủ đề này cập nhật tùy năm học)**
 - a) Về sự chính xác của những quan sát kinh tế
 - b) Bàn luận chính sách I: Hệ thống tiền tệ quốc tế
 - c) Bàn luận chính sách II: Những vấn đề chính sách tài khoá ở các nước đang phát triển
 - d) Những bài học của khủng hoảng tài chính Đông Á
 - e) Gặm nhấm tín dụng toàn cầu 2007 - 2008
 - f) Bất ổn định về Kinh tế vĩ mô của Việt Nam 2008

Kinh tế vĩ mô: Lịch học

Bài giảng 1: Kinh tế vĩ mô: <i>Bức tranh lớn</i> <u>Bài đọc:</u> 1. Mankiw2-V, <u>Ch. 1 & 2</u> 2. Krugman, <u>Ch. 6</u>	
Bài giảng 2a: <i>Theo bước nền kinh tế vĩ mô</i> <u>Bài đọc:</u> 1. Mankiw2-V, <u>Ch. 1 & 2</u> 2. Krugman, <u>Ch. 7</u>	Bài giảng 2b: <i>Hạch toán thu nhập quốc dân và cán cân thanh toán</i> <u>Bài đọc:</u> David Moss, <u>Ch. 5 & 6</u>
Bài giảng 3: <i>Mối quan hệ giữa các khu vực: sản xuất, ngân sách, tiền tệ và nước ngoài</i> <u>Bài đọc:</u> Thai Van Can - CVT, <u>Mối quan hệ giữa bốn khu vực trong nền kinh tế</u>	
Bài giảng 4: <i>Mô hình cổ điển – Nền kinh tế trong dài hạn</i> <u>Bài đọc:</u> 1. Mankiw2-V, <u>Ch. 3</u> 2. David Spencer-CVT, <u>Mô hình cổ điển</u>	
Bài giảng 5: <i>Tăng trưởng kinh tế</i> <u>Bài đọc:</u> David Spencer-CVT, <u>Tăng trưởng kinh tế</u>	
Bài giảng 6: <i>Tiền tệ, Ngân hàng và Lạm phát</i> <u>Bài đọc:</u> 1. Mankiw2-V, <u>Ch. 6 & 18</u> 2. David Spencer-CVT, <u>Lạm phát</u>	
Bài giảng 7: <i>Nền kinh tế mở trong dài hạn</i> <u>Bài đọc:</u> David Spencer-CVT, <u>Kinh tế mở trong dài hạn</u>	
Bài giảng 8a: <i>Mô hình IS-LM</i> <u>Bài đọc:</u> 1. Mankiw2-V, <u>Ch. 8 & 9</u> 2. David Spencer-CVT, <u>Mô hình IS-LM</u>	Bài giảng 8b: <i>Mô hình IS-LM và Tổng cầu AD</i> <u>Bài đọc:</u> 1. Mankiw2-V, <u>Ch. 8 & 9</u> 2. David Spencer-CVT, <u>Mô hình IS-LM và AD</u>
Bài giảng 9a: <i>Mô hình AS trong ngắn hạn</i> <u>Bài đọc:</u> 1. Mankiw2-V, <u>Ch. 11</u> 2. David Spencer-CVT, <u>Các lý thuyết tổng cung trong ngắn hạn</u>	Bài giảng 9b: <i>Mô hình AS-AD, Chính sách phía cầu và chính sách phía cung, Sự đánh đổi giữa các mục tiêu chính sách</i> <u>Bài đọc:</u> CVT, Bài giảng
Bài giảng 10: <i>Mô hình IS*-LM*</i> <u>Bài đọc:</u> David Spencer-CVT, <u>Tổng cầu trong nền kinh tế mở</u>	Bài giảng 11: <i>Các chủ đề quan trọng trong nền kinh tế mở</i> <u>Bài đọc:</u> David Spencer-CVT, <u>Vấn đề tài chính quốc tế ở các nền kinh tế đang phát triển</u>
<p style="color: red;">Kiểm tra giữa kỳ được thực hiện bất kỳ trong lịch học, không được thông báo trước. Sinh viên phải chuẩn bị để tham gia.</p>	

Ghi chú quan trọng: Trong quyển sách Mankiw, các chương có liên quan đến nền kinh tế mở và tỷ giá hối đoái, do tác giả sử dụng khái niệm tỷ giá nghịch với tỷ giá đang được sử dụng phổ biến ở Việt Nam nên các hình vẽ và lập luận có thể làm cho người học khó liên hệ thực tiễn. Chính vì vậy, năm học này nhóm giảng viên biên soạn lại *đề cương bài giảng các chương học này*, xin vui lòng tham khảo đề cương bài giảng những phần có liên quan thay vì đọc trực tiếp từ các chương trong giáo trình đề nghị.